

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ'NDEN ÜÇ YENİ KİTAP

Metin ÖZARSLAN

Atatürk Üniversitesi'nin ülkemizde Türk Halkbilim çalışmalarında, özellikle Halk Edebiyatı alanında kendine özgü bir yeri olduğu erbabınca bilinmektedir.

Bu üniversitemizdeki Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde 1970'li yıllarda mühim çalışmalar yapılmıştır. Üniversite bünyesinde oluşturulan akademik kadro ile özellikle efsane, masal ve halk hikâyesi gibi anlatım türleri üzerinde akademik seviyede tezler hazırlanmıştır. Bu çalışmaları yapan o günün genç akademisyenleri günümüzde halkbilimi alanında belli bir ağırlığın sahibi bilim adamları durumundadırlar.

Bu kadroda ilim adamları arasında rahmetli Mehmet Kaplan'ın önderliğinde Mehmet Akalın, Muhan Bali, Bilge Seyidoğlu, Saim Sakaoğlu, Fikret Türkmen, Umay Günay, rahmetli Turgut Günay, Ensar Aslan, ve daha sonraki kuşaktan Hasan Köksal, Ali Berat Alptakin, Metin Karadağ, Esmâ Şimşek, Dilaver Düzgün, Zeynel Abidin Makas yer almışlardır.

Birinci kuşak ilim adamlarının tezleri birbiri ardına yayınlanarak halkbilimi sahasında kaynak ve örnek eserler arasına girdi. Uzun yıllar sonra, 40. Kuruluş yıldönümü dolayısıyla Atatürk Üniversitesi tekrar kitap yayınına dönmüş görünüyor. 40. Yılı etkinlikleri arasında üniversite, halkbilimi sahasında üç kitap yayınladı. Erzurum'da canlılığını sürdüren âşıklık geleneğinin yaşayan ustalarının geniş kitlelere ve özellikle genç kuşaklara tanıtılması gayesini güden bu eserlerin üçü de Fen-Edebiyat Fakültesi öğretim üyelerinden Yrd. Doç. Dr. Dilaver Düzgün imzasını taşıyor.

Bugün Erzurum'da canlı bir şekilde devam eden ve aşağı yukarı elli civarında temsilcisi bulunan âşıklık geleneğinin yaşayan en güçlü isimleri olan Âşık Mevlüt İhsanî, Âşık Yaşar Reyhanî ve Âşık Mustafa Ruhani'ye hasredilen bu popüler monografiler, gerek gelenek ve gerekse gelenek temsilcilerinin ele alınması ile şüphesiz bir boşluğu dolduruyor.¹

* Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Ed. Böl. Türk Halkbilimi Anabilim Dalı.

¹ Yrd. Doç. Dr. Dilaver Düzgün, *Âşık Mevlüt İhsanî, Hayatı, Sanatı ve Şiirlerinden Seçmeler*, Atatürk Üniversitesi Yayınları No: 851, Fen-Edebiyat Fakültesi Yayınları

Bu tür çalışmaların araştırmacılara güvenilir malzeme sağladığı gibi, meraklısına aşığın bilinmeyen yönlerini ve şiirlerini tanıtmakta da bir işlev görür. Aşığın sanat ürünlerinin sözlü gelenek içinde kaybolmasını önlemek gibi önemli bir faydası vardır. Bu çalışmaların, konu edinilen kişiler hayatta iken yapılması ve ilk ağızdan derlenmiş sağlam bilgileri aktarması ayrı bir değer olarak kendini gösterir. Bu bakımdan da bu tür monografilerin yaşayan diğer gelenek temsilcileri için de yapılması yerinde olacaktır.

Öğrenciliğinden beri aşıklarla ve aşıklık geleneği ile iliğlendiğini bildiğim Yrd. Doç. Dr. Dilaver Düzgün'ün geleneğe ve gelenek temsilcilerine katkısına bizzat şahid olanlardan birisi olarak belirtmeliyim ki, söz konusu monografilerin onun tarafından hazırlanmış olması isabet olmuştur.

Aynı çalışma planı uygulandığı üç kitap. Üniversite rektörü Sayın Prof. Dr. Erol Oral'ın sunuş yazısından sonra iki ana bölüm halinde tertip edilmiş Kitapların birinci bölümünde kitaba konu edilen aşığın hayatı ve eserleri, sanatı, aşıklığını hazırlayan faktörler, hikâyeciliği ve şiirleri ana ve altbaşlıkları altında kısaca ele alınmıştır. İkinci bölümde ise aşığın hece sayısına göre tasnif edilmiş şiirleri ve bu şiirlerin indeksi yer almaktadır. Kitaplara bibliyografya ve küçük çapta sözlük de eklenmiştir.

Kitaplarından dolayı üniversite yönetimini, emeklerinden dolayı da Yrd. Doç. Dr. Dilaver Düzgün'ü kutluyorum. Atatürk Üniversitesi'nin bu vadideki çalışmalarını elbette faydalıdır. Ancak, bu üniversitede sosyal bilimler alanında yapılmış olan doktora tezleri kütüphane raflarında yayınlanacak ve bilim hayatına katılacak günü bekliyorlar. Atatürk Üniversitesi, bu tezleri eskitmeden, yeni çalışmalarla değerlerinin düşmesini beklemeden yayınlarak bilim hayatımıza kazandırırsa, üniversite olarak asli fonksiyonlarından birini daha icra etmiş olacaktır diye düşünüyorum.

No:114, Araştırma Serisi: 92, Atatürk Üniversitesi Basımevi, Erzurum, 1997, 326s+2 resim;

Aşık Yaşar Reyhanı, Hayatı, Sanatı ve şiirlerinden Seçmeler, Atatürk Üniversitesi Yayınları No:852, Fen-Edebiyat Fakültesi Yayınları No:115, Araştırma Serisi: 93, Atatürk Üniversitesi Basımevi, Erzurum, 1997, 316s+3 resim;

Aşık Mustafa Ruhani, Hayatı, Sanatı ve şiirlerinden Seçmeler, Atatürk Üniversitesi Yayınları No:853, Fen-Edebiyat Fakültesi Yayınları No:116, Araştırma Serisi: 94, Atatürk Üniversitesi Basımevi, Erzurum, 1997, 314s+1 resim.